

สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5

The Learner-centered Instruction of the Schools under the
Jurisdiction of the Office of Ubon Ratchathani Primary Education
Service Area 5

เสาวลักษณ์ ผาใหญ่¹ สุวิมล โปธิ์กลิ่น²
Saowaluk Phayai¹, Suwimol Phoklin²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 1,029 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สำคัญ คือ ควรมีการจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นตามที่นักเรียนต้องการ เช่น ด้านคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ครูผู้สอนควรออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ครูควรมีการผลิตสื่อ ออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ควรมีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดบกพร่องและพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปัญหาที่พบ ควรมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระบบนิเทศภายในให้ครูทุกคนเข้าใจ ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานต้นสังกัด อย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The research was aimed at (1) studying an academic administration of the learner-centered instruction of the schools under the jurisdiction of the Office of Ubon Ratchathani Primary Education Service Area 5, (2) to compare the opinions of the school administrators and teachers of the schools under study as classified by their ranks and school size, and (3) to examine the recommendations concerning the learner-centered instruction of the school in question.

The samples in the study were administrators and teachers of the schools numbering 1,029. The research instrument was a five-rating scale. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research findings were as follows.

1. The academic administration of the learner-centered instruction of the schools under the jurisdiction of the Office of Ubon Ratchathani Primary Education Service Area 5 was overall at the highest level. As regards individual aspects, it was found that the supervision and follow-up was the highest, followed by the instructional activities, supportive factors, and instructional planning.

2. There was no difference found in the opinions of the school administrators and the teachers of the schools in the study when it was classified by the subjects' ranks and school size.

3. The proposed recommendations for the academic administration in terms of the learner-centered instruction were as follows. The academic personnel who were knowledgeable in local wisdom should be invited to teach students; the teachers should design the teaching process in line with a curriculum; the teachers should

produce media to teach learners how to analyze and solve the problems; the evaluation results should be applied to the teaching approach in accordance with the problems found; there should be a continual supervision.

Keywords : The Learner-centered Instruction

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ความเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (กรมวิชาการ, 2543 : 11) พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ในการปฏิรูป การศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะสำเร็จได้ต้องมีผู้นำการปฏิรูปที่พัฒนาการเรียนการสอน ตามแนวการ ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากสภาพของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารข้อมูล ความรู้ต่างๆ ไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและไร้ขีดจำกัด ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระบบเดิม ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2542 : 6) กระทรวงศึกษาธิการและ สถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ในการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง รับผิดชอบเป็นอันดับแรก และจะต้องใช้เวลามากกว่างานด้านอื่นๆ โดยมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ ให้คำแนะนำ ร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การที่จะสร้าง นักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง ที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหาร สถานศึกษา โดยส่วนมากมักจะให้ความสำคัญกับธุรการ งานการเงิน หรือการก่อสร้างอาคาร สถานที่ เพราะเป็นงานที่เห็นผลชัดเจน และรวดเร็วให้ความสำคัญกับวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่น ๆ มักจะมอบหมาย ให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางแผน และบริหาร แผนงานวิชาการ จึงทำให้การบริหารงานวิชาการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้จาก รายงานการวิจัยยังพบปัญหาอีกว่า ครูที่เข้าสอนไม่ตรงตามวุฒิ อัตราครูไม่เพียงพอ สื่อการเรียน การสอนไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศติดตามผล ขาดแนวปฏิบัติในด้านการประเมินผลงานวิชาการ ขาดการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ยังมีคุณภาพและมาตรฐานต่างกัน

จะเห็นได้จากการประเมินมาตรฐานของโรงเรียน ในสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ พ.ศ. 2541 โดยยึดหลักมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่ามาตรฐานงานด้านวิชาการของโรงเรียนยังต่างกันตามขนาดของโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีมาตรฐานดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิทธิ์ จันทระเนตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ด้านข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในระดับมาก คือ รัฐควรจัดอัตรากำลังครูให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) การพิจารณาเงินเดือนของข้าราชการครูให้สูงขึ้นมากกว่าข้าราชการฝ่ายอื่น เพื่อจูงใจให้คนเก่ง คนดี มาเป็นครู รัฐควรยกระดับมาตรฐานด้านวิชาการของทุกโรงเรียนให้เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และมีความพร้อมในด้านบุคลากรมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีกว่า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญเลี้ยง ทุมคำ, 2542 : 126) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีปัญหาหลายประการที่ทำให้การบริหารงานวิชาการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัจจัยประการสำคัญ คือ อัตรากำลังข้าราชการครูไม่ครบต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ไม่พอกับจำนวนนักเรียน บริหารงานวิชาการแต่งตั้งข้าราชการครูรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ครูคนหนึ่งต้องทำการสอนหลายชั้น และรับผิดชอบหลายงาน ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมพัฒนาครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวแต่ผลการดำเนินงาน ครูยังนำหลักสูตรไปใช้ได้ไม่เป็นตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลอย่างแท้จริง โดยยังยึดถือหนังสือเรียนเป็นสำคัญและไม่รู้จักการบูรณาการเนื้อหาที่จะสอนไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูร้อยละ 70 ยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย การสอนของครูยังใช้เทคนิคที่ไม่หลากหลาย ครูยังใช้สื่อการสอนน้อย และไม่สามารถจัดกิจกรรมที่สนองความสนใจของนักเรียนได้ดีเท่าที่ควร การประเมินผลการเรียน แม้มีความพยายามกระตุ้นให้ครูใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริง เช่น การใช้แฟ้มสะสมงาน แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่า ครูส่วนใหญ่ ยังใช้ข้อสอบเป็นหลักในการประเมินผลนักเรียน ดังนั้น ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน จึงเปรียบเสมือนตัวจักรสำคัญของการปฏิรูป การเรียนรู้ให้มีพลังที่จะขับเคลื่อนและผลักดัน วงล้อของการปฏิรูปการศึกษาให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างมั่นคงสู่จุดหมายสำคัญ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงมีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้ 1) เพื่อพัฒนา

คุณภาพของคนไทย 2) เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของคนไทย 3) เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์ 4) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสังคมไทย 5) เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย เป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้าง และพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542 : 4)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อจะได้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสภาพเป็นอย่างไร ผลจากการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับและเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอันที่จะกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน นิเทศ กำกับติดตาม พัฒนาปรับปรุง แก้ไข การบริหารงานวิชาการของตนให้เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน ช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ด้านจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 256 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 106 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 101 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 49 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา, 2556 : 2)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 80 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 161 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 80 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 334 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 40 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 334 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,029 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ตำแหน่ง (ผู้บริหารสถานศึกษา ครู) ขนาดของสถานศึกษา (ใหญ่ กลาง เล็ก)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศ ติดตามผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้านประกอบด้วย ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการนิเทศ ติดตามผล แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเป็น .97 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน t-test และ f-test

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านการนิเทศ ติดตามผล ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการ

วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศ ติดตามผลไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 คือ

3.1 ด้านปัจจัยสนับสนุน ควรมีการจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นตาม ที่นักเรียนต้องการและสนใจ ครูควรรหาสื่อการสอนอื่นมาใช้ควบคู่กับการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ควรมีห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรมีการจัดครูเข้าสอนให้ตรงตามเอกและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

3.2 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอนควรมีการตระหนักถึงความสำคัญของ ภาระหน้าที่ครู ครูควรผลิตและใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน ครูควรการจัดกิจกรรม เสริม หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ควรมีการออกแบบการจัดการ เรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของ ควรมีการประเมินพัฒนาการของ ผู้เรียนโดยรวมและต่อเนื่อง

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการ สอน ให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาโดยจัดอบรมหรือจัดหาเอกสารความรู้ มาให้ครูได้ศึกษา ครูควรสนใจศึกษาเอกสารความรู้ที่ทางกระทรวงจัดหามาให้ ควรมีนโยบาย การจัดกิจกรรมให้น้อย ลง ควรปรับวิธีการสอนของครูเพราะครูส่วนมากยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ควรจัดกิจกรรมให้ครูได้ ศึกษาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาตนเองแล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลั้มเล็กเรียน ก่อนกลับบ้านหรือในยามว่าง

3.4 ด้านการนิเทศ ติดตามผล ควรมีการนำผลการมาประเมินมาวิเคราะห์หา จุดบกพร่องและพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปัญหา ควรเปลี่ยนระบบการพิจารณาความ ดีความชอบจากการอ้างอิงความพอใจมาเป็นการประเมินด้วยเครื่องมือและเกณฑ์ที่เกิดจากข้อตกลง ร่วมกัน ควรมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระบบนิเทศภายในให้ครูทุกคนเข้าใจ ผู้มานิเทศภายในโรงเรียน ควรมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและควรมีข้อเสนอแนะหากผลการทำงานไม่ตรงกับผลของการนิเทศ ควรให้มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตามความคิดเห็น ของ

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนิเทศติดตาม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศติดตามผล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ดาร์ตัน พิมพ์อูบล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๓ เขต ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอน และครูวิชาการ จากโรงเรียนขนาดเล็ก 76 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 21 โรงเรียน ประกอบด้วยครูผู้สอน 299 คน ครูวิชาการ 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๓ เขต ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูวิชาการ โดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การนิเทศภายใน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ ดาร์ตัน พิมพ์อูบล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๓ เขต ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอน และครูวิชาการ จากโรงเรียนขนาดเล็ก 76 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 21 โรงเรียน ประกอบด้วยครูผู้สอน 299 คน ครูวิชาการ 97 คน 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๓ เขต จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๓ เขต จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ จินดา อุสมาน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่ง อำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ข้าราชการครู จำนวน 329 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า F 2) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้สอนพบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาบุคลากรที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

3.1 ด้านปัจจัยสนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็กยังขาดการสนับสนุนงบประมาณจากฝ่ายบริหาร ทำให้ส่งผลกระทบต่อปริมาณในการพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาต่อหรืออบรม การจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นตามที่นักเรียนต้องการและสนใจยังมีน้อยเนื่องจากเป็นชุมชนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางยังขาดการสนับสนุนงบประมาณจากฝ่ายบริหาร ทำให้ส่งผลกระทบต่อปริมาณในการพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาต่อหรืออบรม การให้บริการสื่อ ICT และ INTERNET ยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอกับความต้องการทั้งครูและนักเรียน นอกจากนี้การใช้วิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยให้ความรู้ตามความต้องการและความสนใจของนักเรียนยังมีน้อย

โรงเรียนขนาดใหญ่ยังไม่สามารถพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาต่อหรือการอบรมงบประมาณที่ได้รับยังไม่ได้นำมาพัฒนาครูผู้สอนเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังไม่มีการจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนตามความต้องการและสนใจได้

3.2 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดเล็กยังขาดความตระหนัก ในหน้าที่ และขาดทักษะในการผลิตและการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนยังทำได้ไม่ดี ทั้งนี้เนื่องมาจากจำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอนั่นเอง

โรงเรียนขนาดกลางครูยังขาดทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนให้มีความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของนักเรียน อีกทั้งยังขาดทักษะในการผลิตและใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนยังทำได้ไม่ดี

โรงเรียนขนาดใหญ่ครูขาดทักษะในการผลิตและใช้สื่อประกอบการจัดการเรียน การสอน การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ครูไม่มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดเล็กมีเอกสารและแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าสำหรับครูและ นักเรียนไม่เพียงพอ วิธีการสอนของครูยังไม่พัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ ทั้งนี้ นักเรียนไม่ได้ฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

โรงเรียนขนาดกลางการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล เอกสารและแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมไม่เพียงพอกับจำนวนครู นักเรียน นอกจากนี้วิธีการสอนของครูยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

โรงเรียนขนาดใหญ่การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลและขาดความต่อเนื่องเพราะต้องจัดกิจกรรมอื่นมากกว่ากิจกรรมทางวิชาการนอกจากนี้วิธี การสอนของครูยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3.4 ด้านการนิเทศ ติดตามผล

โรงเรียนขนาดเล็กระบบการนิเทศ ติดตามผลขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ การจัดระบบ การนิเทศภายในสถานศึกษายังไม่สามารถเชื่อมโยงกับระบบนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอเกี่ยวกับการจัดทำเครื่องมือวัดผล ประเมินผล ให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ศึกษานิเทศก์จึงควรให้คำปรึกษาและทำการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนขนาดกลางระบบการนิเทศ ติดตามผลขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ การจัด ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษายังไม่สามารถเชื่อมโยงกับระบบนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอเกี่ยวกับการจัดทำเครื่องมือวัดผล ประเมินผลให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ ศึกษานิเทศก์จึงควรให้คำปรึกษาและทำการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนขนาดใหญ่ระบบการนิเทศ ติดตามผลขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ การจัดระบบ การนิเทศภายในสถานศึกษายังไม่สามารถเชื่อมโยงกับระบบนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอเกี่ยวกับการจัดทำเครื่องมือวัดผล ประเมินผล ให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูผู้สอนยังขาดขวัญกำลังใจจากคณะกรรมการนิเทศ ภายในของโรงเรียน ศึกษานิเทศก์จึงควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการนิเทศและทำการนิเทศอย่างเป็น กัลยาณมิตรโดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านปัจจัยสนับสนุน โรงเรียนขนาดเล็กได้รับปัจจัยสนับสนุนน้อยไม่เพียงพอกับการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรระดมทุนในการพัฒนาการศึกษา ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ควรนำปัจจัยสนับสนุนมาพัฒนา นักเรียนด้านวิชาการมากกว่าการพัฒนาด้านอื่น ๆ

1.2 ด้านการวางแผนการจัดการเรียน การสอน ครูผู้สอนควรตระหนักในหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มเวลาและเต็มความสามารถ ควรจัดให้มีการอบรมการผลิตและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาหลักเพราะเนื้อหาวิชาบางเนื้อหาจะเป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรมทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียน

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนยังไม่มีจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ดังนั้นโรงเรียนควรจัดหาเอกสารและแหล่งเรียนรู้ ให้ครูและนักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

1.4 ด้านการนิเทศ ติดตามผล ระบบการนิเทศ ติดตามผลขาดความต่อเนื่อง สม่่าเสมอ จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ยังไม่สามารถเชื่อมโยงกับระบบนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษา นิเทศจึงควรให้คำปรึกษาและทำการนิเทศอย่างเป็นทางการเป็นกัลยาณมิตรและนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหาร การได้รับการอบรมทางวิชาการ รูปแบบการจัดชั้นเรียน

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารวิชาการของครูผู้สอน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการสอน การได้รับการอบรมทางวิชาการ รูปแบบการจัดชั้นเรียน

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวโน้มการบริหารงานวิชาการภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของโรงเรียนขนาดต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2543). การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :

เลิฟแลนด์ลิฟเพรส.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.

กรุงเทพฯ : พรึกหวานกราฟฟิค.

จินตา อูสมาน. (2549). ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ดาร์ตัน พิมพ์อุบล. (2549). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บุญเลี้ยง ทุมคำ. (2542.) กระบวนการวางแผนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

รุ่ง แก้วแดง. (2542). ประวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มติชน.

พิสิทธิ์ จันทรเนตร. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.